

בס"ד, ערב ש"ק לסדר "ואת הכסף..." מקץ/חנוכה, תשפ"ו

"כספה וזהבה"

היה מי שהחביא והבריח אותם כדי להשיבם להקדש לכשיתאפשר. ולכן לגבי מטבעות אלו לא נאמר דין "באו פריצים וחללוה" - ויש איסור חמור להשתתף במכירה ולסייע לה במישרין או בעקיפין. ובני הישיבה הבינו שהפעם ה"קנאים צודקים", ואמרו לעצמם: "אנו שקדנים ולמדנים, אבל את המציאות כנראה איננו יודעים..."

היה מי שפירסם, שמצוה להשתתף ולפדות את "מעות ההקדש" כדי שקונה

לא זהיר ישתמש בהם לדבר חולין, ויש לקנותם - ולגונזם. והחל "גיוס המונים"

לאפשר זכיה במכירה, והיה מי שהציע שמותר להשתמש בכסף "מעשר כספים" לצורך המצוה.

כמה ימים לפני סיום הגשת ההצעות, המטבעות הוצגו לקהל תחת אבטחה כבידה. רב שביקר בתצוגה פירסם מודעה גדולה:

"מותר לקנות את המטבעות ללא חשש מעילה!"

מארגני המכירה יצרו עימו קשר מידי וסודי, שיסיר את המודעות! באומרם שהצעות המחיר הינן 'אגדיות' מחמת רצונם של הצדיקים לפדות את המטבעות, והוא מוריד את המחיר והם הציעו לו שותפות ברווחים... וגילו לו שהמודעות הראשונות לאיסור הקניה, והמודעות להשתתף בקניה להצלת המטבעות, היו כמובן פרי יצירתם כדי להעלות את המחיר...

הרב לא נכנע. ובמאמר שפירסם הוא הסביר שמדובר בזיוף, וכיצד הוא יודע? הוא התקרב לתצוגת המטבעות ובכיסו מגנט רב עוצמה, וכשהוא עמד ממרחק, הוא שם לב שהמטבעות זזו - כלומר המגנט השפיע עליהם, דבר שאינו קורה לא בכסף ולא בזהב - שאינם נמשכים למגנט! ולמחרת היום מארגני המכירה נעלמו כלא היו!

מודעות ענק נגד המכירה הפומבית בה הועמדו למכירה מטבעות כסף טהור

וזהב טהור שנמצאו במקדש מזמן שהמקדש עמד על תילו. כותבי המודעה קראו "לאיסור חמור" של השתתפות במכירה כיון שסתם מטבעות מזמן המקדש בירושלים יש לחשוש שהם מ"הקדש" שהיה במקדש ואסורים בהנאה ויש בהם איסור "מעילה"!

בני הישיבה לא הבינו על מה המהומה, שאמנם נאמר בגמרא בע"ז דף נב: "אמר רב אושעיא, בקשו לגנוז כל כסף וזהב שבעולם משום כספא ודהבא של ירושלים (=שהוא כסף של הקדש)". אבל הגמ' דחתה חשש זה כיון שהכסף והזהב שבירושלים הוא מיעוט ביחס לכל כמויות הכסף והזהב שבעולם, וממילא יש רוב כנגד כספי ההקדש ואין צורך לחשוש!

ועוד הוסיפו בני הישיבה, שאפילו אם מדובר במטבעות שידוע שהיו בירושלים באותו זמן (שנקראים: "דינרא הדרייאנא טוריינא שיפא") הרי שגם מטבעות אלו מותרים כמבואר בגמ' (שם): "שמצאו לה מקרא מן התורה שהוא מותר, 'ובאו בה פריצים וחללוה'. כלומר כיון שבאו הגויים וכבשו - בטלה הקדושה מהמטבעות - ומה רוצים מפרסמי המודעה חוץ מריבוי מהומה על לא מאומה? וכמובן מעתה דבר המכירה הפומבית הפך לשחת היום.

אחר מאמץ נמצאו חותמי המודעה האלמוניים. בפגישה פומבית שהועברה בשידור חי, בני הישיבה הטיחו בפניהם את דברי הגמ' וטענו שמדובר בקנאות הנובעת מבורות.

כותבי המודעה עמדו על דעתם, הם הפנו לעלון של המכירה הפומבית, בו נכתב שהמטבעות הללו נמצאו במקדש קודם חורבנו. וקודם הגעת ה'פריצים' להיכל

¹ בביאור מהותם מטבעות אלו הרחיב הרש"ח קוק ז"ל בעיונים ומחקרים עמ' 211.